

Försäkringsvillkor

Husvagns- och husbilsförsäkring

Husvagn
Husbil
Försäkringsvillkor 1 maj 2024

Folksam

S3001 25-05

Innehåll

A Översiktlig information ... 3
A.1 Ångerrätt ... 3

B Allmänna försäkringsvillkor ... 3
B.1 Vilka fordon försäkringen gäller för ... 3
B.2 Vad som ingår i försäkringen ... 3

C Kristerapi ... 4

D Trafikförsäkring ... 4
D.1 Bonus i trafikförsäkringen ... 5
D.2 Självrisker ... 5

E Egendomsskydd ... 6
E.1 Vad som ingår i egendomsskyddet ... 6
E.2 Vem försäkringen gäller för ... 6
E.3 Bonus i vagnskadeförsäkring ... 7
E.4 Vilken egendom som är försäkrad ... 7
E.5 Brandförsäkring ... 9
E.6 Glasruteförsäkring ... 9
E.7 Stöldförsäkring ... 9
E.8 Maskin- och elektronikskadeförsäkring ... 11
E.9 Vagnskadeförsäkring ... 13
E.10 Avställningsförsäkring ... 14
E.11 Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom ... 15
E.12 Skada på, eller stöld av, hjul eller utrustning ... 15

F Räddningsförsäkring ... 17
F.1 Persontransporter ... 17
F.2 Fordonstransporter ... 17
F.3 Hämtning av fordonet ... 18

G Rättsskyddsförsäkring ... 18

H Tillägg Assistans ... 20
H.1 Husbil ... 20

I Allmänna bestämmelser ... 23
I.1 Skaderegistrering ... 23
I.2 Avtalet och premien ... 23
I.3 Upplysningsplikt ... 23
I.4 Riskökning ... 23
I.5 Dubbelförsäkring ... 24
I.6 Avdrag på ersättningen ... 24
I.7 Återkrav ... 25
I.8 Krigsskador ... 25
I.9 Atomskador med mera ... 25
I.10 Dammbrott ... 26
I.11 Återbäring Folksam Sak ... 26

J Övrig information ... 26
Behandling av personuppgifter ... 26

K Om skada inträffar ... 26
K.1 Återbetalning vid förskott ... 27
K.2 Dröjsmålsränta ... 27
K.3 Preskription ... 27
K.4 Force majeure ... 27

L Vid frågor om försäkring eller skador ... 28

M Om vi inte skulle komma överens ... 28
M.1 Vi vill att du ska vara nöjd ... 28
M.2 Vänd dig först till oss på Folksam ... 28
M.3 Vänta inte för länge ... 30

A Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information.

Detta häfte innehåller de försäkringsvillkor som gäller för Folksams fordonsförsäkring. När vi i villkoren använder orden ”du”, ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” avses försäkringsgivaren, det vill säga Folksam.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619, Adress: 106 60 Stockholm. Telefon: 0771-950 950.

Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Folksam ömsesidig sakförsäkring tillhandahåller i huvudsak försäkring för boende, motorfordon och båtar.

Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska. Alla utskick avseende ditt /företagets försäkringsinnehav sker till din folkbokföringsadress/företagets adress, såvida vi inte kommer överens om annat.

Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

A.1 Ångerrätt

När du tecknar försäkring genom ett distansavtal eller vid försäljning utanför Folksams affärslokaler har du enligt lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler rätt att ångra köpet inom 14 dagar. Tiden räknas från det att avtalet ingåtts och du vid distansavtal fått information och avtalsvillkor eller vid försäljning utanför Folksams affärslokaler fått information om ångerrätt. Om du vill använda din ångerrätt kontaktar du Folksam, till exempel via telefon, e-post eller genom att skriva till oss. Du kan också använda en ångerblankett som du hittar på konsumentverket.se. Har du redan hunnit betala försäkringen återbetalar vi pengarna snarast och senast inom 30 dagar räknat från att du meddelar oss om att du vill använda ångerrätten. Vi har rätt att kräva premie för den tid försäkringen varit gällande.

B Allmänna försäkringsvillkor

B.1 Vilka fordon försäkringen gäller för

Villkoren i detta häfte gäller för nedanstående fordon (utom taxifordon för yrkesmässig uthyrning eller fordon för yrkesmässig godsbefordran) och som enligt försäkringsbeskedet är försäkrat genom Folksams Fordonsförsäkring.

- husvagn
- husbil

B.2 Vad som ingår i försäkringen

Du kan försäkra ditt fordon med olika omfattning. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbeskedet.

Omfattningsalternativ för husbil:

Lagstadgad*	Halvförsäkring	Helförsäkring	Avställnings-försäkring	Tillägg
Trafik* Kristerapi	Trafik* Kristerapi Brand Glas Stöld Maskin/Elektronik Räddning Rättsskydd	Trafik* Kristerapi Brand Glas Stöld Maskin/Elektronik Räddning Rättsskydd Vagnskada	Kristerapi Brand Glas Stöld Maskin/Elektronik för boendedel Rättsskydd Begränsad vagnskada	Folksam Assistans

* Lagstadgad försäkring

Omfattningsalternativ för husvagn:

Halvförsäkring	Helförsäkring
Kristerapi	Kristerapi
Brand	Brand
Glas	Glas
Stöld	Stöld
Maskin/Elektronik	Maskin/Elektronik
Rättsskydd	Rättsskydd
	Vagnskada

B.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i EES-länderna samt i de övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Avställningsförsäkring enligt punkterna E.10 och E.2.1 gäller dock bara i Sverige.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt trafikskadelagen (TSL) för skada som i följd av trafik med svenskregistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Självrisker

Självriskerna varierar beroende på vilken del av försäkringen som berörs. De självrisker som gäller i ditt fall ser du i försäkringsbeskedet. Ibland gäller *särskilda självrisker.* Dessa finns angivna under respektive avsnitt i detta villkor.

C Kristerapi

Om du drabbas av psykisk ohälsa som en direkt följd av en skadehändelse som är ersättningsbar i denna försäkring, kan du få kristerapi i form av tio behandlingar hos en terapeut eller psykolog som vi anvisar till. Behandlingen ska utföras i Sverige, påbörjas inom ett år och avslutas inom tre år från skadetillfället. Vi ersätter också skäliga och nödvändiga kostnader för resor och tolk. Du kan få reseersättning upp till 4 000 kronor.

Kristerapi gäller utan självrisk, men behandling och alla kostnader ska godkännas av oss i förväg.

Kristerapi kan ges till den som äger fordonet, förare som använder fordonet med ägarens tillstånd och passagerare i eller på fordonet. Det gäller även om du skadats av någon annan som omfattas av försäkringen, men inte om du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som är straffbelagd enligt svensk lag.

D Trafikförsäkring

Husbil

De bestämmelser som gäller för trafikförsäkringen finns i trafikskadelagen (TSL).

Trafikförsäkringen gäller för skador i följd av trafik med det försäkrade fordonet till exempel för personskador och skador på annans egendom utanför fordonet.

Din trafikförsäkring gäller inte för skador på ditt eget fordon eller på egendom i eller på detta. Högsta ersättning är 300 miljoner kronor.

Vi åtar oss att betala en del skadekostnader utöver vad som följer av TSL:

a. Skadade kläder och andra tillhörigheter som skadad förare, passagerare eller annan person bar för personligt bruk. Vi ersätter inte pengar, smycken eller värdehandlingar.Högsta ersättning är 25 procent av ett prisbasbelopp per person. Om hjälm eller annan personlig skyddsutrustning som bars vid skadetillfället skadats, ersätts detta utan beloppsbegränsning.

b. Skada på egendom utanför fordonet även om den som drabbats av skadan varit medvållande. Den här utvidgade rätten till ersättning gäller inte vid skada
   - på motordrivet fordon eller tillkopplat släp
   - på spårbundet fordon
   - på egendom som transporteras med fordon som nämns ovan
   - på egendom som tillhör försäkringstagaren eller det försäkrade fordonets brukare eller förare
   - om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

   Högsta ersättning är 25 procent av ett prisbasbelopp per person.

Vi förhandlar med den som kräver ersättning och vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäliga och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Vi är inte bundna av att du, utan godkännande av oss, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning. Vi betalar högst det belopp som motsvarar den trafikskadeersättning som den skadade skulle kunnat få enligt TSL.

Om någon drabbats av en personskada där ersättningen ska lämnas från trafikförsäkringen betalar vi också ersättning för vissa ombudskostnader som den skadade har vid den utomrättsliga skadereglering i Folksam.

Ersättning för ombudskostnader omfattar ombudets skäliga tidsåtgång för nödvändiga åtgärder i ärendet och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet respektive enligt brottmålstaxa. Vid bedömningen av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpas den av Sveriges advokatsamfund och Svensk Försäkring gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan skadereglerare och ombud i personskadeärenden. Vi betalar inte ombudskostnader som har samband med Försäkringskassans handläggning eller prövning av ärendet eller med prövning i förvaltningsdomstol, om vi inte särskilt åtagit oss detta. Vi inhämtar och betalar den medicinska utredningen i ärendet. Vi betalar inte ersättning för ytterligare sådan utredning, om vi inte särskilt åtagit oss detta. Beträffande vilka ombud som får anlitas gäller samma regler som för Rättsskydd.

Den som kan ha rätt till statlig rättshjälp ska i första hand ansöka om detta. Vi betalar inte de kostnader som skulle ha betalats av allmänna medel om ansökan hade gjorts.

D.1 Bonus i trafikförsäkringen

Bonus innebär att du får rabatt för skadefria år på trafikförsäkringspremien utom på den del som är fast grundpremie. Det framgår av ditt försäkringsbesked om du är berättigad till bonus.

Bonusklasserna är följande:
Ny försäkring inplaceras i klass 7. Har skada inträffat det senaste året sker inplacering i klass 6. Flyttning från klass 7 till 8 kräver att de 15 senaste åren varit skadefria. För varje skada som leder till utbetalning från trafikförsäkringen sänks klassen med ett steg. Sänkning sker från och med nästa försäkringsår. Efter varje försäkringsår utan skada flyttas försäkringen till närmast högre klass. Du som har minst 15 skadefria år slipper bonusförlust för första skadan.

Bonus i trafikförsäkringen sänks inte i de fall du inte behöver betala någon självrisk.

D.2 Självrisker

Du behöver inte betala någon självrisk
- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet/tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om du kan visa att annan person än du själv eller föraren vållat skadan och vi inte kan visa att du eller föraren varit medvållande.

Husbil

Trafikförsäkringen gäller med självrisk om detta anges i försäkringsbeskedet eller försäkringsvillkoret. I följande fall gäller trafikförsäkringen med förhöjd självrisk:
a. Ytterligare självrisk 1 000 kronor tillkommer om föraren var under 24 år när skadan hände.
b. Självrisken är 10 procent av ett prisbasbelopp
   - om föraren kört husbil utan giltigt körkort
   - om föraren inte uppnått godkänd ålder för att köra fordonet
   - om läraren/eleven vid övningskörning inte uppfyllt de regler som gäller för övningskörning

- om föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft
  - gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri
  - orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
- om du inte kan visa vem som kört fordonet vid en trafikskada

Självrisk enligt b) behöver dock inte betalas vid rattfylleri om det framgår att omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Den sammanlagda självrisken i trafikförsäkringen får enligt TSL inte överstiga 1/10 av ett prisbasbelopp för fysisk person.

Du ska efter krav från oss betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk. Vi kan överlåta en fordran på obetald självrisk till Trafikförsäkringsföreningen.

E Egendomsskydd

E.1 Vad som ingår i egendomsskyddet

I detta avsnitt redogör vi för hur försäkringen gäller för den egendom du har försäkrad – ditt fordon och den utrustning som ingår i skyddet.

I egendomsskyddet kan ingå:
- Brandförsäkring
- Glasruteförsäkring
- Stöldförsäkring
- Maskin- och elektronikskadeförsäkring
- Maskin- och elektronikskadeförsäkring för boendedelen i husvagn och husbil
- Vagnskadeförsäkring

Du ser i försäkringsbeskedet vilka av dessa försäkringar som ingår i ditt egendomsskydd.

E.2 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser endast ditt eget lagliga ekonomiska intresse som försäkringstagare och under förutsättning att du är fordonets verklige ägare och huvudsaklig brukar till den försäkrade egendomen. Om du inte är fordonets verklige ägare eller huvudsaklige brukare gäller inte egendomsskyddet och någon ersättning kan inte betalas vid inträffad skada.

Ovanstående gäller dock inte om denne är din make/registrerad partner eller sambo, förutsatt att ni är folkbokförda och bosatta på samma adress.

Vi har rätt att betala skadeersättning till:
- säljaren eller kreditgivaren om fordonet köpts på avbetalning eller kredit. Ersättning betalas då till säljaren/kreditgivaren intill dennes återstående lagenliga fordran.
- ägaren om du har hyrt fordonet på längre tid än ett år, det vill säga leasat det.

Vi har rätt att betala skadeersättning till ägaren även då försäkringsplikten fullgörs av den förmyndare som registreras i Vägtrafikregistret.

E.2.1 Aktsamhetskrav

Du får inte köra fordonet om du
- saknar giltigt körkort
- inte uppnått den ålder som krävs för att köra fordonet
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri

Ovanstående begränsningar gäller även husvagn om du som föraren av dragfordonet inte uppnått godkänd ålder, saknar körkort eller gjort dig skyldig till rattfylleri.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning.

Om du bryter mot aktsamhetskravet ovan kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt I.6.1.

E.3 Bonus i vagnskadeförsäkring

Bonus innebär att du får rabatt på vagnskadepremien för skadefria år, utom på den del som är fast grundpremie. Om ditt fordon är berättigat till bonus framgår av ditt försäkringsbesked.

Ny försäkring inplaceras i klass 7. Har skada inträffat det senaste året sker inplacering i klass 6. Flyttning från klass 7 till 8 kräver att de 15 senaste åren varit skadefria. För varje skada som leder till utbetalning från vagnskadeförsäkringen sänks klassen med ett steg. Sänkning sker från och med nästa försäkringsår. Efter varje försäkringsår utan skada flyttas försäkringen till närmast högre klass.

Du som har minst 15 skadefria år slipper rabattförlust för första skadan.

Rabatten i vagnskadeförsäkringen sänks inte i de fall du inte behöver betala någon självrisk. För vagnskadeförsäkring gäller dessutom att rabatten inte sänks vid annan yttre olyckshändelse, vid uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående eller vid kollision med djur.

E.4 Vilken egendom som är försäkrad

Husvagn och Husbil

Egendomsskyddet gäller för det försäkrade fordonet i dess standardutförande och för annan normal utrustning till fordonet till exempel brandsläckare, utrustning till fordonet (verktyg till ett värde av högst 1 000 kronor).

Audioutrustning, biltelefon eller annan liknande utrustning samt informations- och kommunikationssystem för data och navigering ingår dessutom under förutsättning att den är fast monterad och konstruerad för att enbart användas i fordonet. Ersättningen är begränsad till sammanlagt 5 000 kronor. För husbil gäller ingen beloppsbegränsning för ovan utrustning om den är fabriksmonterad. Ersättningen gäller efter ålders-, och självriskavdrag. I beloppsbegränsningen ingår också tillbehör till ersättningsbar utrustning. Monteringskostnad ersätts utöver beloppsbegränsningen. Elektronisk utrustning som kan användas utanför fordonet omfattas inte. Vi ersätter till exempel inte dvd/cd skivor, mobiltelefon, mp-3 spelare eller GPS.

Fordonsdel och utrustning som du monterat av eller ännu inte monterat (en uppsättning) ingår. Utrustning till fordon så som till exempel mover, kan ersättas med maximalt ett prisbasbelopp. Se även krav på aktsamhet i punkt E.7.1.
Slitage och åldersavdrag görs enligt punkt E.12.

Hjul både däck och fälg. Om dessa inte finns i ordinarie sortiment hos återförsäljare för aktuellt fabrikat och modell, är högsta ersättningen 25 000 kronor. Försäkringen gäller dessutom för en extra uppsättning hjul. Slitage och åldersavdrag görs enligt punkt E.12. Se även krav på aktsamhet i punkt E.7.1.

Är utrustningen eftermonterad gäller vissa begränsningar enligt tabell nedan. Ersättningen gäller efter ålders- och självriskavdrag.

Högsta ersättningsbelopp husbil, eftermonterad utrustning

Eftermonterad utrustning	**Stöld** Med aktiverat larm	Utan larm	**Brand, Vagnskada**
Bilradio, band-/cd-spelare, biltelefon eller annan liknande utrustning, informations- och kommunikationssystem för data, navigering, TV och video	20 000 kr	10 000 kr	20 000 kr

I beloppsbegränsningen ingår också tillbehör till sådan utrustning. Monteringskostnad ersätts utöver beloppsbegränsningen.

I försäkringen för husvagn och husbil ingår personligt lösöre med undantag för:
- sedlar, mynt, värdehandlingar, manuskript, sedel- och frimärkssamlingar,
- antikviteter, konsthantverk, äkta mattor, fordon och båtar.

Ersättning för personligt lösöre lämnas med högst 80 000 kronor.

För föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar, vapen, vin och sprit är högsta ersättning 5 000 kronor.

Egendomen omfattas också av stöldförsäkringen enligt punkt E7, men med några begränsningar.

För stöld gäller följande begränsningar:

Egendom grupp 1
För föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar, vapen, vin och sprit.

Egendom grupp 2
Kikare, kameror, projektorer, ur, musikinstrument samt delar och tillbehör till nu uppräknade föremål, pälsar och pälsverk.

TV, video, dator, radio, band- och skivspelare (inklusive tillbehör till dessa) som inte är fast monterad.

För både grupp 1 och 2 gäller att vi betalar endast om skadan hänt under resa eller vistelse utanför hemorten.

För grupp 1 gäller dessutom att vi inte betalar skada om husvagnen eller husbilen lämnats obebodd mer än ett dygn (detta gäller också om stölden hänt första dygnet).

Egendomen värderas enligt följande

Vi utgår från vad det kostar att i allmänna handeln köpa ny likvärdig egendom eller om sådan inte finns vad den sannolikt skulle ha kostat att köpa ny om den funnits. Från den kostnaden gör vi en värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet. Ersättning lämnas i procent av nypriset enligt tabell nedan.

Tabell Ersättning i procent av nypriset vid skadetillfället

Föremål	Mindre än 6 mån	6 mån -1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år	6-7 år	7-9 år	10 år eller mer
Mobiltelefon / Smartphone	100	75	50	30	20	20	20	20	20	20
Armbandsur	100	95	85	70	65	60	55	45	30	20
Cykel och cykelkärra	100	95	85	65	45	25	20	20	20	20
Glasögon	100	95	85	65	45	25	20	20	20	20
Handverktyg	100	90	70	60	50	40	30	20	20	20
Kläder , skor och stövlar för vuxna samt accessoarer t ex bijouterier	100	80	70	50	20	20	20	20	20	20
Kläder, skor och stövlar för barn	100	65	40	30	20	20	10	10	10	10
Väskor, barnvagn, skid- och golfutrustning, sport- och fritidsutrustning	100	95	85	65	45	25	20	20	20	20
Cd-skivor, dvd-skivor, dvd-filmer, tv-spel	50	50	50	30	20	20	20	20	20	20
Digitalkamera, videokamera	100	80	70	50	30	20	20	20	20	20
Bärbar audioutrustning t ex mp3/mp4, GPS och bärbara datorspel	100	80	60	50	40	30	20	20	20	10
Datorer och surfplattor	100	80	70	50	30	20	20	20	20	20
Hygienertiklar	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Hemtextilier	100	95	80	70	60	50	35	20	20	10

Reglerna ovan tillämpas inte för föremål som inte var funktionsdugliga vid skadetillfället. Inte heller tillämpas reglerna om de skulle leda till ett oskäligt resultat. Värderingen sker då enligt vad som gäller enligt punkt E.4.1.

E.4.1 Övrig lös egendom

Vi utgår från vad det kostar att i allmänna handeln köpa ny likvärdig egendom. Från den kostnaden gör vi en värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet. Om detta dagsvärde inte kan fastställas eller ger ett oskäligt resultat värderas egendomen till marknadsvärdet.

E.5 Brandförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion (punkterat däck definieras inte som explosion). Med brand menar vi ”eld som kommit lös”. Kortslutning av elektriska kablar ersätts inom åtagandet för maskin och elektronikskadeförsäkring, punkt E8.

Vid anlagd brand gäller försäkringen endast om branden anlagts av tredje man. Med tredje man menas annan än dig själv eller den som handlat utan ditt samtycke.

Vi betalar inte skada
- genom trafikolycka (själva brandskadan ersätts givetvis, men inte följdskador, till exempel genom dikeskörning – då gäller i stället vagnskadeförsäkringen)
- som hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt E.2.1.

E.5.1 Aktsamhetskrav

Elektriska kablar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade. För att värma eller torka fordonet får du bara använda anordning som vi godkänt för det ändamålet. Tillverkarens anvisningar ska följas.

Om du bryter mot aktsamhetskravet ovan gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt I.6.1.

Självrisker

Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

E.6 Glasruteförsäkring

Husvagn och Husbil

Försäkringen gäller för skada på vindruta, siktruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats.
Vi betalar inte skada
- som hänt vid kollision, vältning eller när fordonet kört av vägen. Då gäller i stället vagnskadeförsäkringen
- som hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- på strålkastarglas eller taklucka av glas, plast eller annat kompositmaterial. Vi ersätter inte heller sprickor som beror på ålder och slitage i dörrutor, sido- och bakrutor av plast eller annat kompositmaterial.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt konsumentköp- eller konsumenttjänstlagen, eller som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt E.2.1.

Självrisker

Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

E.7 Stöldförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom stöld eller tillgrepp av fortskaffningsmedel. Vi betalar också skador som uppstått vid försök till stöld eller tillgrepp. Försäkringen gäller dessutom för skada som uppstått genom uppsåtlig skadegörelse i samband med sådan händelse.

För avmonterade hjul, se aktsamhetskravet E.7.1.

Vid förlust av fordonet får du ersättning om det inte kommit tillrätta inom en månad efter det vi fått din anmälan om stölden.

Definition av begrepp
Begreppet *stöld* är definierat i brottsbalken. Det innebär att någon olovligen tar något som tillhör en annan person i avsikt att till exempel behålla eller sälja det.

Tillgrepp av fortskaffningsmedel innebär att någon olovligen tar fordon som tillhör annan person för att använda det, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Om däremot någon som har tillgång till ett fordon använder det utan lov, är det varken stöld eller tillgrepp. Det är istället *olovligt brukande,* vilket innebär att någon olovligen brukar annans fordon som han redan har i sin besittning. Försäkringen gäller inte heller vid bedrägeri- eller förskingringsbrott.

Med *någon som tillhör ditt hushåll* menar vi person som är folkbokförd och bor på samma adress som du, förutsatt att ni har gemensamt hushåll.
Vi betalar inte skada
- om någon som tillhör ditt hushåll tar fordonet och använder det utan lov
- om någon annan som har tillgång till fordonet använder det utan lov.

E.7.1 Aktsamhetskrav – lös egendom
När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till.

Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkten ovan gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt I.6.1.

Självrisker
Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked. Observera vad som sägs i punkterna E.7.1-E.7.8, om särskild självrisk när fordonet inte var låst med godkänt stöldskydd. Du slipper grundsjälvrisk om fordonet blir stulet och hittas med hjälp av spårsändare.

Husbil
Vid stöld av på husbil monterade hjul är ersättningen begränsad till 25 000 kronor om inte hjullås är monterade. Begränsningen gäller inte vid stöld av hela husbilen.

För viss annan utrustning gäller särskilda beloppsbegränsningar kombinerat med larm, se tabell sidan 10.

E.7.2 Aktsamhetskrav – Husbil
När husbilen lämnas ska den vara låst med ratt- eller växellås.
Nyckeln får inte lämnas kvar i husbilen eller i närheten av den och ska i övrigt förvaras på ett säkert sätt. Nyckel får inte förses med uppgifter om namn, adress eller registreringsnummer.

Kravet på låsning gäller inte när husbilen förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till. Kravet på låsning gäller inte när husbilen förvaras i allmänt garage, där du måste lämna ifrån dig nyckeln till stöldskyddet. Kravet på låsning gäller inte heller när du har husbilen på verkstad för reparation eller service. Vid förlust av nyckel till husbil som är utrustad med startspärr ska du se till att nyckeln blir avkodad.

Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkten ovan gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen, dock lägst 5 000 kr. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt I.6.1.

Husvagn

E.7.3 Aktsamhetskrav – Husvagn
När husvagnen lämnas ska den vara låst med låst som är godkänt för sitt ändamål och av SSF. Nyckeln får inte lämnas kvar i husvagnen eller i närheten av den och ska i övrigt förvaras på ett säkert sätt. Nyckel får inte förses med uppgifter om namn, adress eller registreringsnummer.

Kravet på låsning gäller inte när husvagnen förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till. Kravet på låsning gäller inte när husvagnen förvaras i allmänt garage, där du måste lämna ifrån dig nyckeln till stöldskyddet. Kravet på låsning gäller inte heller när du har husvagnen på verkstad för reparation eller service. Vid förlust av nyckel till husvagn som är utrustad med startspärr ska du se till att nyckeln blir avkodad.

Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkten ovan gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen, dock lägst 5 000 kr. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt I.6.1.

E.8 Maskin- och elektronikskadeförsäkring

Husbil

Maskin- och elektronikskadeförsäkringen gäller för husbil som är högst åtta år sedan den registrerades första gången och som körts högst 10 000 mil. Försäkringen upphör alltså så snart någon av gränserna passerats.Om du inte kan visa att skadan eller felet uppstått innan nämnda gränser passerats ska den anses ha hänt den dag du anmälde skadan eller felet till oss.
Försäkringen gäller för skada eller fel på följande komponenter.

Motor och kylsystem

- motor och elmotor för framdrift av husbilen inklusive dess styrelektronik
- startmotor inklusive start/stoppsystem (utom husbilens startbatteri)
- grenrör
- avgasturbo, laddluftkylare, överladdningsaggregat inklusive styrsystem
- system för avgasrening inklusive dess styrsystem (utom ljuddämpare och avgasrör)
- bränslesystem inklusive insprutningssystem och dess reglerfunktioner. Tankarmatur och givare (utom ledningar, filter, bränsletank)
- tändsystem och dess reglerfunktioner (utom tändstift och startbatteri)
- tändlås (utom tändningsnyckel/kort/smartkey)
- motorns kylsystem inklusive oljekylare och värmeelement
- kupévärmare som är integrerad i bilens kyl/värmesystem (utom fjärrsändare)
- aircondition, klimatanläggning

Växellåda, kraftöverföring

- kraftöverföring, växellåda inklusive lameller i automatlådor, styrelektronik och reglage
- koppling, svänghjul (utom nedsliten kopplingslamell och följdskador därav)
- drivaxlar och hjullager på drivande axlar

Elektronik

- elektriska kablar (utom defrosterslingor i rutor)
- generator (och följdskador som påverkar bilens elektroniska funktion)
- central elektronikmodul, elcentral med säkringsdosa
- färddator, farthållare
- flerfunktion/kombinationsinstrument (hastighetsmätare, motorinformation)
- elektroniskt stöldskydd och larm
- centrallåsenhet inklusive elektronik till dörrlås (utom nycklar/kort/smartkey och fjärrkontroll)
- informations- och kommunkationssystem för data, navigering, multimedia
- stolsvärme
- torkarmotor till vindruta
- regnsensor

Broms, styrning
- servosystem för bromsar inklusive huvudcylinder
- styr- och reglersystem för låsningsfria bromsar (utom hjulcylindrar, bromsok, bromsskivor/trummor, bromsbelägg samt parkeringsbroms och dess ingående komponenter)
- servosystem för styrinrättning
- styrväxel (utom stag och kulleder)

Säkerhets och förarstödsystem
- airbag inklusive givare och sensorer
- säkerhetsbälte, bältespåminnare och bältesförsträckare
- kollisionsvarningssystem, autobromssystem
- anti sladd-/spinnsystem samt elektronik till chassistabiliseringssystem (utom stötdämpare, hydral/luftbälg och fjädrar)
- line och side-assistsystem inklusive sensorer
- parkeringsassistans inklusive sensorer och kamera
- backkamera
- styrenhet till Xenon, LED, Laserljus (utom lampa och glas)
- reglermotor till adaptiva strålkastare

Hybrid
- batteri till hybridsystem (utom bilens startbatteri)

Se även begränsningar och aktsamhetskrav i punkt E.8.1.

Husvagn och Husbil
Försäkringen gäller för husvagn och för boendedel i husbil om dessa är högst åtta år gammal räknat från första registreringsdag.

Försäkringen gäller för skada eller fel samt för följdskador på följande fabriksmonterade komponenter.

Chassi
Stabiliseringssystem, hydrauliska stödben inklusive elmotor och fjärrkontroll.

Interiör
Klimatanläggning/luftkonditionering, fastmonterad vattentank (utom filter, ledningar, kran/blandare, pump), värmepanna inklusive elpatron, gasolanläggning och säkerhetslarm/gasvarnare.

Hushållsmaskiner
Kyl, frys, diskmaskin, mikrovågsugn, spis inklusive ugn, fläkt och centraldammsugare.

Elcentral inklusive manöverpanel.

Jordfelsbrytare

Elektriska kablar
Försäkringen ersätter skada på ledningar och kablar i boendedel i husbil och husvagn genom kortslutning och direkt uppkomna följdskador på elektriska komponenter.

Begränsningar
Vi betalar inte för skada eller fel, som
- uppstått till följd av att husbilen konverterats från ett drivmedel till ett annat såvida inte tillverkaren godkänt detta.
- hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av husbilen eller husvagnen inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- hänt under hastighetskörning med husbilen eller husvagnen såsom till exempel streetrace eller bankörning
- är brandskada enligt punkt E.5, glasskada enligt punkt E.6, stöldskada enligt punkt E.7 eller vagnskada enligt punkt E.9.

Oljeförbrukning som är inom tillverkarens toleranser anses inte som fel och ersätts därför inte inom maskinskadeförsäkringen.

För fordon som inte har genomgått service och underhåll enligt tillverkarens anvisningar lämnas från maskin- och elektronikskadeförsäkringen en begränsad eller ingen ersättning alls om skadad komponent och/eller följdskada av den skadade komponenten kan ha påverkats av utebliven service. Detta gäller även om utebliven service ligger i tiden före försäkringen tecknades. Om du inte kan visa att fordonet genomgått service räknas det som utebliven service.

Dessutom gäller vad som anges i aktsamhetskrav punkt E.2.1.

Definition
Med fabriksmonterad utrustning menar vi fordonsunik i husbilen integrerad utrustning som monterats av tillverkaren eller av denne auktoriserad verkstad.

E.8.1 Aktsamhetskrav - Husvagn och Husbil

Du ska se till att tillverkarens bestämmelser om service och underhåll på husvagnen en följs (från första registreringsdag) och att sådant arbete är fackmannamässigt utfört. Husbilen får inte köras så att motor eller kraftöverföring utsätts för onormal påfrestning, exempelvis köra fast varningslampan tänts. Tankar, ledningssystem, inklusive slangar och slangklämmor, tankanslutningar samt gasledningar ska årligen kontrolleras med hänsyn till slitage och åldersförändringar. Du måste också se till att fordonets kylsystem samt vattenburet värmesystem i boendedel innehåller tillräckligt med frostskyddsmedel och att felaktigt bränsle inte används i fordonet. Komponenter som avviker från fordonets seriemässiga utförande, är trimmade eller inte uppfyller fordonstillverkarens krav, får inte användas.

Om du bryter mot aktsamhetskravet ovan gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarligare fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även aktsamhetskrav i punkt I.6.1.

Självrisker

Husvagn
Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked. Självrisken tillämpas på de olika komponenterna var för sig.

Husbil
Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked. Den högre självrisken gäller för husbil som passerat 4 000 mil. För boendedelen gäller den högre självrisken för husbil som är mellan 6-8 år. Självrisken tillämpas på de olika komponenterna var för sig.

E.9 Vagnskadeförsäkring
Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående.

Några exempel på när försäkringen gäller:
Om du krockar, välter, kör i diket, råkar ut för snöras, eller fallande föremål, till exempel ett träd, eller om fordonet skadas vid transport, till exempel på färja eller tåg.

För viss utrustning gäller särskilda beloppsgränser, se punkt E.4.

Begränsningar
Ersättning lämnas inte för skada
- på grund av frysning eller kondens
- genom utströmning från lösa plastdunkar eller liknande
- genom läckage från taklucka, fönster eller karosskarvar.

Vi betalar inte skada
- som hänt under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med fordonet såsom till exempel streetrace eller bankörning
- på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakades av felet

- som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll
- genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter dock skada som är en direkt följd av sådan händelse som anges i punkt E.9
- som beror på explosion i motor, ljuddämpare, däck eller slangar.
- som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

Dessutom gäller vad som anges i punkt E.2.1.

E.9.1 Aktsamhetskrav

Du ska se till att fordonet inte används när det har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

Om du bryter mot aktsamhetskravet ovan kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även aktsamhetskrav i punkt I.6.1.

Grundsjälvrisker

Grundsjälvrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Husbil

- Om förare av husbil var under 24 år när skadan hände höjs grundsjälvrisken med 1 000 kronor (gäller inte vid djurkollision och vid kollision med känt fordon utomlands).
- Vid samtidig trafikskada tas endast en ungdomssjälvrisk ut
- Du slipper grundsjälvrisk vid kollision med känt fordon utomlands
- Du slipper grundsjälvrisk vid kollision med djur

Husvagn

- Du slipper grundsjälvrisk för husvagn vid kollision med djur om dragfordonet är försäkrat i Folksam.

E.9.2 Aktsamhetskrav

Du ska se till att fordonets däck uppfyller de krav som ställs i författningar och föreskrifter (till exempel mönsterdjup och säsongsdäck).

Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt E.9.2 höjs självrisken med 3 000 kronor utöver grundsjälvrisken.

E.10 Avställningsförsäkring

Husbil

Avställningsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen gäller endast i Sverige.

Försäkringen gäller när fordonet är avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas. Egendomsskyddets villkor tillämpas. Maskin- och elektronikskadeförsäkring för boendedel i Husbil och Rättsskyddsförsäkring ingår också. Räddnings-, Maskin- och elektronikskadeförsäkring ingår däremot inte. Vagnskadeförsäkring enligt E.9 ingår men med begränsning att skada genom trafikolycka inte ingår. Dock gäller försäkringen för skador genom trafikolycka på det avställda fordonet om det transporteras på släp. Försäkringen gäller även under direkt färd till och från närmaste bilprovningsstation eller annan behörig anläggning för besiktning. I dessa fall gäller också trafik- och räddningsförsäkring.

Observera att begränsningen i vagnskadeförsäkring fortfarande gäller.

Självrisker

Vilka självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

E.11 Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom

Vi ersätter din skada enligt de försäkringsvillkor som gällde för din försäkring på skadedagen.

Vi ersätter din ekonomiska förlust enligt nedanstående regler. Förlust eller annan olägenhet av att egendomen inte har kunnat användas betalar vi bara om vi särskilt åtagit oss detta. Vi ersätter inte affektionsvärde eller annat värde av personlig natur.

Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras samt reparationsmetod eller ersättas med närmast motsvarande egendom. Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras. Vi övertar äganderätten till all förlorad egendom som vi ersatt.

Vi åtar oss att vid reparation föreslå verkstad som är miljögodkänd av oss. Vid totalskada ombesörjer vi att fordonet lämnas till av oss miljögodkänd bildemonterare.

Av miljöskäl är det viktigt att minimera avfallet och främja återanvändning av delar så långt detta är möjligt. Därför gäller för denna försäkring att
- reparationsmetod ska användas som ger minsta möjliga miljöpåverkan utan att kvalitet eller trafiksäkerhet påverkas
- begagnade originaldelar ska om så är möjligt användas
- skadade plastdetaljer ska repareras om så är möjligt. Anlitad verkstad ska vara miljögodkänd och ha särskild kompetens för reparation av plast
- skador på vindruta ska repareras om så är möjligt.

Vid skada som inte omfattas av försäkringen kan vi lämna förslag på miljögodkänd verkstad eller bildemonterare.

Ersättning för skada grundas på egendomens värde vid köp i allmänna handeln (marknadsvärdet) omedelbart före skadan. Om fordonet i förhållande till dess marknadsvärde inte är lönsam att reparera eller om den inte kommit tillrätta efter stöld värderar vi den inklusive fast monterad utrustning enligt E.4. Från denna regel görs avsteg dels enligt nästa stycke och dels enligt punkt E.12.

Vi betalar inte

- kostnad för förbättring eller förändring av fordonet som gjorts i samband med skadereparation
- merkostnader som beror på att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe eller reparation eller som beror på att du inte har vårt medgivande innan du beställer reparation, se punkterna E.11 och J
- kostnad för lackering, till exempel motiv- och effektlackering, eller annan modifiering och/eller ombyggnad som inte motsvarar den som fordonet hade i det seriemässiga utförandet. Vi betalar dock för varumärkes- eller mönsterskyddad firmasymbol och reklamtext
- eventuell värdeminskning efter reparation
- merkostnad genom att reservdelar fraktats på annat sätt än vad som är normalt, om vi inte godkänt detta
- normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller annat olovligt tillgrepp
- mervärdesskatt när försäkringstagaren eller fordonsägaren/uthyraren är redovisningsskyldig för sådan skatt.

E.12 Skada på, eller stöld av, hjul eller utrustning

Husbil

Vid enbart skada på eller stöld av hjul eller utrustning enligt E.4, beräknas marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyanskaffningspriset. Vi gör inget avdrag under första året från det att utrustningen inköpts ny. Därefter drar vi av 10 procent för varje påbörjat år, dock högst 80 procent.

Vid stöld eller skada på däck gör vi avdrag för däckslitage i procent, i förhållande till ett nytt däck. Vid stöld av hjul beräknas också åldersavdraget för fälg enligt samma regler som utrustning enligt ovanstående stycke. Om inte slitage framgår eller kan styrkas görs i stället ett åldersavdrag på 20 procent per påbörjat år (dock högst 80 procent) För däck äldre än åtta år eller där mönsterdjupet understiger det av lagstiftaren beslutade lämnas ingen ersättning. Om hjul, både däck och fälg, inte fanns i ordinarie sortiment hos återförsäljare för aktuellt fabrikat och modell, är högsta ersättningen 25 000 kronor.

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

Vid stöld av, eller skada på, förtält (markis eller liknande) till husbil gör vi avdrag i procent enligt följande tabell:

<1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år
0	15	30	40	50	60	70

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

Vid skada på husbilen som är ersättningsbar enligt punkt E, lämnas ersättning med nytt fordon av samma eller likvärdigt fabrikat, typ och årsmodell som det skadade (nyvärdesersättning) om följande förutsättningar är uppfyllda

- fordonet är seriemässigt tillverkat
- fordonet omfattas i Sverige av fabrikantens garantier och den svenska generalagentens andra åtaganden
- du har ägt fordonet oavbrutet sedan det registrerades första gången
- skadan har hänt inom ett år efter det fordonet registrerades första gången (förregistrering hos handlare räknas inte)
- husbilen har körts högst 1 000 mil
- skälig reparationskostnad för fordonet och den utrustning som ingår i fordonets ”nypris” beräknas överstiga 50 procent av detta pris vid skadetillfället. Vid beräkningen räknas mervärdesskatt eller annan jämförlig skatt in i reparationskostnaderna.

Samtidigt skadad utrustning ersätts med ny om den ingick i fordonets ”nypris”.

Om det finns särskilda skäl har vi rätt att i stället ersätta skadan kontant. Vi betalar då högst vad det skulle ha kostat oss att skaffa ett nytt fordon.

Husbil - avbrottsersättning

För husbil betalar vi avbrottsersättning, om en skada som är ersättningsbar enligt villkor för egendomsskyddet medfört avbrott i påbörjad semesterresa.

För husbil betalar vi avbrottsersättning för högst tre veckor, med 300 kronor per dag. Detta under förutsättning att husbilen är minst halvförsäkrad i Folksam.

Husvagn

Vid enbart skada på eller stöld av hjul eller utrustning enligt punkt E.4, beräknas marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyanskaffningspriset. Vi gör inget avdrag under första året från det att utrustningen inköpts ny. Därefter drar vi av 10 procent för varje påbörjat år, dock högst 80 procent.

Vid stöld eller skada på däck gör vi avdrag för däckslitage i procent, i förhållande till ett nytt däck. Vid stöld av hjul beräknas också åldersavdraget för fälg enligt samma regler som utrustning enligt ovanstående stycke. Om inte slitage framgår eller kan styrkas görs i stället ett åldersavdrag på 20 procent per påbörjat år (dock högst 80 procent) För däck äldre än åtta år eller där mönsterdjupet understiger det av lagstiftaren beslutade lämnas ingen ersättning. Om hjul, både däck och fälg, inte fanns i ordinarie sortiment hos återförsäljare för aktuellt fabrikat och modell, är högsta ersättningen 25 000 kronor.

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

Vid stöld av, eller skada på, förtält (markis eller liknande) till husvagn gör vi avdrag i procent enligt följande tabell:

<1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år
0	15	30	40	50	60	70

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.
Vid skada på husvagn som är ersättningsbar enligt E Egendomsskydd, lämnas ersättning med nytt fordon av samma eller likvärdigt fabrikat, typ och årsmodell som det skadade (nyvärdesersättning) om följande förutsättningar är uppfyllda

- fordonet är seriemässigt tillverkat
- fordonet omfattas i Sverige av fabrikantens garantier och den svenska generalagentens andra åtaganden
- du har ägt fordonet oavbrutet sedan det registrerades första gången
- skadan har hänt inom ett år efter det fordonet registrerades första gången (förregistrering hos handlare räknas inte)
- skälig reparationskostnad för fordonet och den utrustning som ingår i fordonets ”nypris” beräknas överstiga 50 procent av detta pris vid skadetillfället. Vid beräkningen räknas mervärdesskatt eller annan jämförlig skatt in i reparationskostnaderna.

Samtidigt skadad utrustning ersätts med ny om den ingick i fordonets ”nypris”.

Om det finns särskilda skäl har vi rätt att i stället ersätta skadan kontant. Vi betalar då högst vad det skulle ha kostat oss att skaffa ett nytt fordon.

Husvagn - avbrottsersättning

För husvagn betalar vi avbrottsersättning, om en skada som är ersättningsbar enligt villkor för egendomsskyddet medfört avbrott i påbörjad semesterresa. En förutsättning för att vi ska betala avbrottsersättning ur husvagnsförsäkringen är att också dragbilen är försäkrad hos Folksam.

Vi lämnar ersättning med 200 kronor per dag för den tid husvagnen inte kunnat användas under semesterresa, dock för högst tre veckor.

F Räddningsförsäkring

Husbil

Det framgår av ditt försäkringsbesked om Räddningsförsäkring ingår. Räddningsförsäkringen gäller för person- och fordonstransporter som blivit nödvändiga genom att du i samband med resa med det försäkrade fordonet råkat ut för sådana nödsituationer som anges i punkt F.1.

Rese- och transportkostnader ska vara skäliga och göras med det billigaste transportmedel som går att använda med hänsyn till omständigheterna. Om du ordnar transport med privat bil betalar vi ersättning enligt Skatteverkets regler för skattefri bilersättning med egen bil. Räddningsförsäkringen gäller också för tillkopplad släpvagn, till exempel husvagn. Försäkringen ersätter även kostnader för nödvändiga telefonsamtal till Folksam och larmcentral med högst 500 kronor.

F.1 Persontransporter

Om ditt fordon stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnader för resa till hemort för förare och passagerare. I stället för hemresa betalar vi kostnaden för fortsatt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

Vi betalar hemresan, dock längst till fordonets hemort, för passagerare som inte kan fortsätta resan därför att föraren drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit.

F.2 Fordonstransporter

Om ditt fordon stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnaden för bärgning till närmaste lämpliga verkstad, eller reparation på platsen om detta inte blir dyrare.

Vi betalar transport av fordonet, till fordonets hemort i Sverige, om den inte kan köras hem på grund av att förare eller passagerare drabbats av akut sjukdom, olycksfall eller har avlidit.

Om skadan hänt utomlands kan vi också betala hemtransport av fordonet i oreparerat skick om vi bedömer att fordonet inte kan repareras enligt tillverkarens anvisningar. Detta under förutsättningar att skadan är ersättningsbar enligt försäkringsvillkoret, till exempel vid maskinskada ska fordonet omfattas av en gällande maskin- och elektronikskadeförsäkring. Hemtransport av fordonet ska först godkännas av oss.

F.3 Hämtning av fordonet
Dessutom betalar vi resekostnad för en person från bostaden eller resmålet för hämtning av fordonet efter reparation eller då den kommit tillrätta efter stöld.

Hämtningen ska du själv ordna, men vi ska först godkänna den.

Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen.

F.4 Vi betalar inte
Räddningsförsäkringen betalar inte
- kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader för passagerares hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- kostnader som du skulle ha haft även om skadan inte uppstått
- kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet beror på bränslebrist
- hämtning eller hemtransport av fordonet i skadat skick (reparation ska alltså först göras) såvida inte skadan hänt utomlands se punkt F.2.
- högre kostnader för hämtning eller hemtransport än vad fordonet är värd när transporten görs
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av fordonet inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under hastighetskörning med fordonet så som till exempel streetrace eller bankörning
- kostnader som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

F.4.1 Aktsamhetskrav
Du får inte köra fordonet om du
- saknar giltigt körkort
- inte uppnått den ålder som krävs för att köra fordonet
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri

Du ska se till att:
- fordonet inte används när det har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning.

Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt F.4.1 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls.

Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även I.6.1.

Självrisker
Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

G Rättsskyddsförsäkring

G.1 Vem försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för den försäkrade fordonets ägare, brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som har brukat fordonet utan lov.

G.2 Vad försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för tvist, som enbart kan prövas som tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Tvist anses uppstå vid den tidpunkt när en part helt eller delvis avvisar ett framställt anspråk. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen. Om resning beviljas i nämnda mål gäller försäkringen också för detta.

Rättsskyddet gäller inte för kostnader för prövning i Trafikskadenämnden.

Försäkringen gäller för brottmål där den försäkrade misstänks, åtalas eller slutligen döms för
- brott som enligt lagen bara kan medföra bötesstraff, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan den som åtalas för grov vårdslöshet i trafik eller för grovt vållande till annans död eller till kroppsskada eller sjukdom, genom lagakraftägande dom visa att brottet inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

G.3 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för
- tvister som endast kan prövas av administrativa myndigheter eller domstolar, till exempel länsstyrelse eller allmänna förvaltningsdomstolar
- tvister som vid en rättslig prövning handläggs som så kallat småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas ligger under ett halvt prisbasbelopp. Beloppets begränsning gäller även för tvister utomlands. Tvist med Folksam om försäkringsavtalet omfattas dock
- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med
- tvister som har samband med överlåtna krav
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av trafikförsäkringen
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkring
- för uthyrares del, tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att den försäkrade begått, eller misstänks ha begått, sådana gärningar.

G.4 När försäkringen gäller

Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten eller misstanken om brott uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits i Folksam. Om du tidigare haft rättsskyddsförsäkring i annat bolag som skulle ha täckt den aktuella tvisten och den försäkringen har upphört får du tillgodoräkna dig denna.

Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffat sedan försäkringen trätt i kraft.

Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskyddsförsäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört kan du trots detta få rättsskydd genom försäkringen om den var i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade och det därefter inte har gått längre tid än tio år.

Beträffande preskription se punkt K.3.

G.5 Var försäkringen gäller

Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i något som har inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt B.3.

G.6 Ombud eller försvarare

För att få rättsskydd måste du anlita ett ombud eller en försvarare som du skriftligt har givit en rättegångsfullmakt till. Ditt ombud ska vara en advokat eller en biträdande jurist som är anställd på en advokatbyrå.

Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Svensk Försäkring avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet.

Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitade ombudets arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Svensk Försäkrings ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- eller kostnadsersättning.

G.7 Vilka kostnader försäkringen ersätter

Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga. Vi ersätter inte kostnader som du kunde ha fått ersatt av staten eller av din motpart. Ersättning kan även lämnas i tvister som förlikas eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.
Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och kostnader
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud har beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagts att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts.
- kostnader för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.

Ersättning lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet, respektive enligt brottmålstaxan. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt a conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättning kan fastställas. Betalning a conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

G.8 Vilka kostnader som försäkringen inte ersätter

Försäkringen ersätter inte

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnaden för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller försvarare eller bytt ombud eller försvarare såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ska ersättas enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

G.9 Högsta ersättningsbelopp

Vid varje tvist eller brottmål kan ersättningen högst uppgå till 300 000 kronor.
Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera brister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter

Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

G.10 Självrisker

Självrisken är 20 procent av skadekostnaden, dock lägst 1 500 kronor.

H Tillägg Assistans

H.1 Husbil

Du har möjlighet att göra tillägg till din husbilsförsäkring. Assistansförsäkringen ger dig service i vissa nödsituationer.

Försäkrade personer

Rätt till service och ersättning har husbilens ägare eller förare som använder husbilen med ägarens tillstånd samt passagerare i husbilen.

Giltighetsområde

Assistans gäller vid händelser som inträffar i Sverige eller i något av de länder, där den ordinarie husbilförsäkringen gäller enligt Allmänna Försäkringsvillkoren punkt B.3.

Giltighetstid

Giltighetstiden för Assistans är densamma som för din ordinarie husbilförsäkring.

Händelser som försäkringen gäller för
Försäkringen gäller för driftstopp som förhindrar fortsatt färd och som orsakats av
- explosion, kollision, vältning, avkörning eller annan trafikolycka
- brand
- maskinhaveri eller annat tekniskt fel som är oförutsett och inte beror på bristande underhåll
- bränslebrist, punktering, förlust av husbilnycklar eller att husbilnycklarna låsts in i husbilen
- stöld eller tillgrepp av husbilen och försök till stöld eller tillgrepp av husbilen.

Begäran om service, skadeanmälan
Begäran om service och anmälan om skadehändelsen lämnar du direkt till Folksam Jour. Du ska då lämna sådana uppgifter om försäkringen, husbilens registreringsnummer som Folksam Jour behöver för sin handläggning.

Vi betalar inte för händelser/kostnader för service som utförs utan föregående medgivande från Folksam Jour om det inte finns särskilda skäl till exempel om omständigheterna varit sådana att du inte omedelbart kunnat kontakta Folksam Jour utan tvingats handla snabbt på egen hand.

Du ska ha ett medgivande från Folksam Jour innan du själv beställer service såvida inte omständigheterna hindrar dig från att omedelbart kontakta Folksam Jour.

Om du bryter mot bestämmelserna ovan och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

Skador som berör din ordinarie husbilsförsäkring i Folksam handläggs av Folksams skadekontor.

Service och ersättning för kostnader
I fråga om reparation på plats, bärgning och hämtning enligt nedan, gäller försäkringen också för tillkopplad.

Reparation på plats
Vi ombesörjer och betalar nödvändig reparation på platsen för händelsen, om detta är möjligt och det inte blir dyrare än bärgningskostnad. Däremot betalar vi inte kostnader för reservdelar och verkstadsreparation. Vi ombesörjer och betalar den laddning av husbilens batteri som kan vara nödvändig för fortsatt körning.

Om husbilens nycklar förlorats eller låsts in i husbilen svarar vi för låsöppning, om detta kan göras på platsen. Måste låssmed anlitas, betalar vi kostnaderna för detta, dock högst med det belopp som en bärgning skulle ha kostat.

Vid driftstopp på grund av bränslebrist betalar vi för transport av nytt bränsle. Bränslekostnaden betalar vi inte.

Vid driftstopp på grund av punktering hjälper vi dig med byte av hjul. Eventuella ytterligare kostnader, till exempel för inköp av annat däck, betalar vi inte.

Bärgning
Vi ombesörjer och betalar sådan bärgning av husbilen som är nödvändig på grund av den inträffade händelsen, om driftstoppet inte kan avhjälpas på plats enligt ovan. Bärgning görs till närmaste lämpliga verkstad.

Fortsatt transport
Vid driftstopp, stöld eller tillgrepp som varar längre än en timme, betalar vi transport av husbilens förare och passagerare till hemorten eller resmålet.

Transporten sker med tåg eller, om tågresan skulle ta mer än sex timmar (utomlands mer än tio timmar), med flyg turistklass.

Vid händelse som inträffar utomlands gäller dessutom följande: om husbilen inte är reparerad – eller kommit tillrätta efter stöld eller annat tillgrepp – vid tiden för den planerade hemresan, ombesörjer och betalar vi transport av husbilens förare och passagerare till hemorten. Transporten sker med det transportmedel som med hänsyn till omständigheterna är billigast.

Hämtning av bilen
När husbilen är färdigreparerad – eller kommit tillrätta efter stöld eller annat tillgrepp – ombesörjer och betalar vi transport för en av de försäkrade från bostaden eller resmålet för att hämta husbilen. Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtning av husbilen.

Hotellkostnader
Om vi inte under det dygn då händelsen anmäldes till Assistans kan ordna transport till hemorten eller resmålet, ombesörjer och betalar vi en övernattning på hotell för förare och passagerare. Påföljande dag ska vi tillhanda hålla transport.

Tillgång till service
Assistans åtar sig att tillhandahålla service enligt försäkringen så snabbt som möjligt, dygnet runt. I Sverige får du service inom en timme, utomlands inom fyra timmar. I något fall kan emellertid omständigheter som vi inte kan råda över medföra att service inte kan ges inom den tid eller i just den form som villkoren anger (till exempel när det gäller inkvartering, hyrbil, tåg- eller flygtransport). Alternativa lösningar kan då bli nödvändiga, men du kommer att kompenseras för de extra kostnader detta kan medföra för dig.

H.2 Begränsningar
Vi betalar för
- högst fyra skador/händelser inträffade under samma försäkringsår.

Vi betalar inte för skador/händelser
- som hänt under deltagande i tävling, träning, uppvisning, övningskörning eller liknande användning av husbilen inom inhägnat område samt annat avlyst område eller väg avsett för sådan användning
- som hänt under hastighetskörning med husbilen såsom till exempel streetrace eller bankörning
- kostnader för mat, telefonsamtal eller liknande
  - kostnader som förare och passagerare normalt skulle haft för till exempel logi, taxi, bensin, vägtullar, broavgifter och liknande.
- kostnader som säljare eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande utfästelse. Vi ersätter dock om den försäkrade visar att den som ansvarar inte avhjälper eller betalar.

H.2.1 Aktsamhetskrav
Du får inte köra husbilen om du
- saknar giltigt körkort
- kan göra dig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Du ska följa de regler som gäller vid övningskörning. Du ska också se till att husbilen inte används när den har belagts med meddelat/kvalificerat körförbud.

Om du bryter mot aktsamhetskravet i ovan kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även I.6.1.

Försäkringen upphör
Försäkringen upphör
- när husbilen avställs i Vägtrafikregistret
- om ordinarie husbilförsäkring ändras till att omfatta enbart trafikförsäkring.

Självrisker
Du som har Assistans slipper självrisken i räddningshändelser. Denna förmån begränsas till fyra räddningshändelser under samma försäkringsår.

I Allmänna bestämmelser

För försäkringen gäller försäkringsvillkor, försäkringsbesked samt försäkringsavtalslagen.

I.1 Skaderegistrering

Vi använder oss också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att vi får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsföretag eller myndighet som handlägger likartade ersättningsanspråk. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag och myndigheter som handlägger likartade ersättningsanspråk för att identifiera oklara försäkringsfall och ersättningsanspråk. Därigenom kan företag och myndigheter motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål. Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

I.2 Avtalet och premien

Försäkringen gäller från och med den dag som anges i försäkringsbesked. Tecknas försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag den tecknades. Försäkringen gäller inte för skada eller fel som inträffat eller uppkommit innan försäkringen börjat gälla.

Försäkringen förnyas automatiskt för ett år i sänder om inte uppsägning har gjorts av dig som försäkringstagare eller av oss. Den förnyade försäkringen börjar löpa när tiden för den tidigare försäkringen går ut. Vill du i stället säga upp försäkringen från huvudförfallodagen behöver du inte ange någon särskild anledning. Uppsägning från vår sida när du begär förnyelse kräver däremot särskilda skäl enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du försäkring för ditt fordon i annat försäkringsföretag och inte betalar premie till Folksam, förnyas inte försäkringen.

Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar. Från vår sida kan vi säga upp försäkringen under försäkringstiden bara om du eller den försäkrade grovt åsidosatt era förpliktelser mot oss eller om det finns synnerliga skäl.

Om försäkringen sagts upp av dig eller oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat oss. Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till bland annat följande faktorer; vilket fordon du har och hur gammal den är, var du bor och din ålder, vilken självrisk på vagnskada du väljer och om du drabbas av skador som medför utbetalning från trafik- respektive vagnskadeförsäkringen.

Vi har rätt att begära uppgifter från dig som påverkar din premie. Får vi inte in begärda uppgifter beräknas premien utifrån av oss förutbestämda regler.

I.3 Upplysningsplikt

När du vill teckna, utvidga eller förnya försäkring ska du på vår begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen skall meddelas. Du ska ge riktiga och fullständiga svar på våra frågor. Om du inser att vi tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

I.4 Riskökning

Du ska utan dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras.

I.4.1 Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt enligt I.4, eller anmälningsplikt enligt I.5, kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

I.4.2 Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämma dig om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra.

Sådan premieändring som beror på ändrat riskförhållande, till exempel fordonsbyte eller adressändring, har vi rätt att göra omgående.

I.4.3 Premie för nytecknad försäkring ska betalas inom 14 dagar efter den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringstiden.

Premie för förnyad försäkring behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag då vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

I.4.4 Om premien inte betalas i rätt tid och dröjsmålet inte är av ringa betydelse skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Samtidigt påminner vi dig om att om du betalar inom 14 dagar så fortsätter försäkringen att gälla.

Är det fråga om obetald tilläggspremie får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som du tidigare betalat.

I.4.5 Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betalning anser vi att du har begärt ny försäkring från och med den dagen efter den då premien betalades. Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

I.4.6 Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka efter det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

I.4.7 Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det du fått brevet. Försäkringen upphör dock alltid tre månader efter avsändandet och detta gäller även om brevet inte kommer fram.

I.4.8 Vi kan överlåta en fordran på obetald försäkringspremie till Trafikförsäkringsföreningen.

I.5 Dubbelförsäkring

Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än vad som sammanlagt svarar mot skadan. Är summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

I.6 Avdrag på ersättningen

I.6.1 Aktsamhetskrav

Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte träffar. I villkoret finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

I.6.2 Framkallande av försäkringsfall

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen, eller i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada.

Om skadan uppkommit eller dess följder förvärrats genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls.

I.6.3 Räddningsplikt
När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter bästa förmåga begränsa dess omfattning till exempel larma brandkåren vid brand och försöka rädda hotad egendom i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckats eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa. Däremot ersätter vi inte förebyggande åtgärder som till exempel kostnad för låsbyte vid förlust av fordonets nyckel.

Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan vi göra avdrag på ersättningen efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

I.6.4 Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av I.6.1
Med ditt handlande likställs handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen. Om det föreligger synnerliga skäl tillämpas inte denna bestämmelse.

I.6.5 Undantag från bestämmelser om avdrag enligt I.4.1 och I.6.1 samt vid brott mot aktsamhetskrav
Vi gör inget avdrag vid
- ringa oaktsamhet
- handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd eller som var under tolv år
- handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

I.7 Återkrav
I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

För trafikförsäkring gäller, att i samma utsträckning som vi har betalat ersättning, har vi enligt trafikskadelagen rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättningen från försäkringen.

I.8 Krigsskador
Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, upplopp eller uppror.

Om skadan hänt utanför Sverige tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott. Förutsättningen för att försäkringen ska gälla är dock att fordonet fanns i det drabbade området vid utbrottet och oavbrutet fram till den dag skadan inträffade. Dessutom får du inte ha tagit del i oroligheterna eller tagit annan befattning med dem som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda fordonet för sådana ändamål. Under samma förutsättningar betalar vi också förlust av fordon som konfiskerats eller måste lämnas kvar vid evakuering eller internering.

I.9 Atomskador med mera
Ersättning lämnas inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att
- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

I.10 Dammbrott
Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

I.11 Återbäring Folksam Sak
Premien du betalar för försäkringen kan ge rätt till återbäring om du har tecknat försäkringen som privatperson samt varit kund i Folksam ömsesidig sakförsäkring den 31 december det år för vilket återbäring ska lämnas.

Du kan inte få återbäring om försäkringen är obligatorisk eller om du kan få återbäring på premien på annat sätt. En förutsättning för utbetalning av återbäring är att den (tillsammans med återbäring från andra återbäringsgrundande försäkringar i Folksam) uppgår till 100 kronor. Om din återbäring är lägre än 100 kronor sparas den tills utbetalning kan ske. Den sparas också om utbetalning inte har kunnat ske av andra orsaker. Om din återbäring har varit orörd i tre år så förlorar du rätten till den.

Har du ett autogiromedgivande sker utbetalning av återbäring till ditt konto, i annat fall sker utbetalning genom avdrag på kommande premiefaktura. I sista hand kan utbetalning ske via utbetalningsavi.

J Övrig information

Behandling av personuppgifter
Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster.

Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss.

På folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

K Om skada inträffar

Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt. Ta gärna första kontakten med oss per telefon. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbesked. Du kan också anmäla på folksam.se

Stöld, tillgrepp av fortskaffningsmedel, skadegörelse, kollision med djur eller skada som orsakats av annat okänt motorfordon ska anmälas till polisen i det land där händelsen inträffade.

För vår bedömning i ersättningsfrågan är vi bland annat beroende av vad som framgår av polisprotokollet. Du ska därför medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har. Lämna oss en kopia av polisanmälan.

Skada som har hänt när fordonet transporterats på annat färdmedel ska också anmälas till transportföretaget.

För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss de upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg och så vidare.

Du är också skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada.

Om du bryter mot bestämmelserna och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

Om du eller någon annan som begär ersättning vid skada uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktiga uppgifter, förtiger eller döljer något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning kan vi göra avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om vi redan betalat ut ersättning kan vi helt eller delvis återkräva den.

Reparation ska i förväg godkännas av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, bärgare, reparationsmetod och material. Folksam tar hänsyn till eventuella olägenheter såsom till exempel fördyringar i form av resekostnader eller onödigt långa väntetider som du skulle kunna drabbas av.

Du ska ha ett medgivande från oss eller Folksam Jour innan du själv beställer reparation såvida inte omständigheterna hindrar dig från att ta kontakt med oss eller Folksam Jour.

För försäkringen gäller vissa miljöåtaganden. Dessa framgår av punkt E.11.Du ska som ägare till fordonet, efter vårt medgivande, beordra reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete.

K.1 Återbetalning vid förskott

Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

K.2 Dröjsmålsränta

Vi strävar efter att betala skador så snart det går och i de fall utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott.

Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Tidpunkten för betalningen kan dock förskjutas i vissa situationer som anges i försäkringsavtalslagen.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6 § räntelagen. Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 200 kronor.

K.3 Preskription

Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om du framställt ditt anspråk till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från det att vi har förklarat att vi har tagit slutlig ställning till anspråket.

Trafikskadelagen

Du förlorar din rätt till ersättning om du inte väcker talan mot oss inom tio år från skadehändelsen. Om du begär omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen får talan dock väckas inom tre år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde. Om du vill ha ersättning och har anmält skadan inom tio år eller begärt omprövning enligt 5 kap 5 § skadeståndslagen är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att vi har förklarat att vi tagit slutlig ställning till anspråket. Om talan inte väcks i rätt tid går rätten till ersättning förlorad. Talan får väckas senare än tio år endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen ska det särskilt beaktas om du har varit förhindrad att framställa anspråket i tid.

K.4 Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndigheters åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

L Vid frågor om försäkring eller skador

Kundservice
Kontakta Folksam Kundservice på telefon 0771-950 950. För öppettider se folksam.se

Skadeärenden
Kontakta oss vid inträffad skada på telefon 0771-950 950.
För öppettider se folksam.se

Folksam Jour

Inom Sverige	0771-45 00 00
Utanför Sverige	+46 771 45 00 00

Hjälp utanför Sverige
Utanför Sverige kan du få hjälp av våra larmcentraler. Vid personskada SOS International. Kontaktuppgifter, se nedan.

SOS-International
Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
DENMARK

E-post:	sos@sos.eu
Telefon	+46 8 13 60 60
Telefax	+45 70 10 50 56

M Om vi inte skulle komma överens

M.1 Vi vill att du ska vara nöjd
Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda.

En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

M.2 Vänd dig först till oss på Folksam
Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt. Ta därför först kontakt med den som handlagt ditt ärende. Om du ändå inte blir nöjd så kan du kontakta handläggarens närmaste chef.

Gäller oenigheten värdering av skadad egendom kan du begära ett utlåtande av en opartisk värderingsman, förordnad av handelskammaren. Om värderingsmannen kommer fram till ett högre värde än vi, betalar vi hela värderingskostnaden. I annat fall betalar du och vi hälften var. Vi ersätter endast en värdering.

Kundombudsmannen Folksam
Du som är kund i Folksam har möjligheten att få ditt ärende omprövat av Kundombudsmannen som är oberoende i förhållande till Folksams organisation.

Kundombudsmannen omprövar de flesta ärenden rörande försäkring, skadefrågor och sparande. Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut kan Kundombudsmannen göra en opartisk bedömning av ditt ärende. Efter det att Folksam har lämnat sitt slutliga beslut har du ett år på dig att göra en anmälan till Kundombudsmannen, under förutsättning att preskription inte inträtt i enlighet med vad som anges nedan i avsnittet ”Vänta inte för länge”.

Adress: Kundombudsmannen
Folksam, 106 60 Stockholm
Telefon: 020-65 52 53
E-post: kundombudsmannen@folksam.se
Webb: folksam.se

Försäkringskommitté
Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för information om detta förfarande.

Partssammansatta nämnder
Om du har en försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter så kan du ofta få ditt ärende prövat i en partssammansatt nämnd. För uppgift om vilken partssammansatt nämnd som gäller för dig, kontakta Folksams kundservice eller se Folksams hemsida.

Branschgemensamma nämnder
Du kan i vissa fall få ditt ärende prövat i någon av följande nämnder:

Trafikskadenämnden
Trafikskadenämnden är fristående från försäkringsbolagen och verkar för en enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringen. Vissa ersättningsfrågor är obligatoriska och ska alltid prövas av nämden. Folksam hjälper dig i samband med den obligatoriska prövningen.

Det finns andra frågor där vi inte är skydliga att inhämta yttrande. I dessa frågor kan du själv begära prövning hos Trafikskadenämnden via en särksild blankett som finns på

Adress: Trafikskadenämnden,
Box 24048, 104 50 Stockholm
eller på webb: trafikskadenamnden.se

Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd
Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd prövar ärenden för personer som skadats och har rätt till skadestånd för sina skador. Den fungerar ungefär som trafikskadenämnden gör för trafikskadade.

Vissa ersättningsfrågor ska alltid hänskjutas till nämnden för yttrande. Framför dina önskemål till Folksam om du vill att nämnden ska yttra sig i frågor där vi inte är skyldiga att inhämta yttrande.

Patienskadenämnden
Patientskadenämnden är en rådgivande nämnd till försäkringsbolagen. Nämnden ska på begäran av patient, vårdgivare, försäkringsbolag eller domstol yttra sig i skadeärenden som rör patientförsäkringen.

Adress: Patientskadenämnden,
Box 24127, 104 51 Stockholm

Personförsäkringsnämnden
Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Nämnden för Rättsskyddsfrågor
Nämnden för Rättsskyddsfrågor prövar på begäran av försäkrad omfattningen av rättsskyddsförsäkring, fråga om ersättningsanspråk inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring och fråga om överprövning av ombuds lämplighet inom rättsskyddsförsäkring och trafikförsäkring.

Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden och Nämnden för Rättsskyddsfrågor via en särskild blankett som finns hos:

Svensk Försäkrings Nämnder
Adress: Box 24067, 104 50 Stockholm
Telefon: 08-522 787 20
eller på webb: forsakringsnamnder.se

Anmälan till Nämden för Rättskyddsfrågor måste göras senast ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor eller medicinska bedömningar.

ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd. Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida.

Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam. Om det gått längre tid än ett år har du alltid möjlighet att skicka in anmälan inom två månader efter det att Kundombudsmannen Folksam har lämnat slutligt besked.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
Telefon: 08-508 860 00
E-post: arn@arn.se
Webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

M.3 Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande.

Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.